

2026-03-26

Daniele Fava (C), Petra Gardos Ek m.fl. (M)
och Alexander Zejlön (L)

Skrivelse om att etablera en Fritidsbank i Norra innerstadens stadsdel

I oktober 2024 öppnade Fritidsbanken en verksamhet i Skärholmens stadsdelsnämnd. Det har blivit en tydlig framgång. Under det första året lånades över 50 000 fritids- och idrottsprylar ut. Bara under årets två första månader uppgick utlåningen till cirka 20 000 artiklar. Efterfrågan är med andra ord stor.

Centerpartiet har sedan förra mandatperioden drivit att Stockholm bör ha en Fritidsbank i varje stadsdel. Vi menar att det är ett konkret och kostnadseffektivt sätt att stärka social hållbarhet, öka inkluderingen och samtidigt bidra till klimat- och resurseffektivitet.

Alla familjer har inte ekonomiska möjligheter att köpa ny utrustning när barnen växer. Skridskor, skidor eller fotbollsskor kan behöva bytas varje säsong. En Fritidsbank gör det möjligt att låna utrustning kostnadsfritt och sänker trösklarna till idrott och friluftsliv.

Men verksamheten är inte enbart till för hushåll med små marginaler. Många i vår stadsdel bor trångt och saknar förråd för en hel uppsättning skidor till familjen. Studenter kanske förvarar sina friluftsprylar i föräldrahemmet på andra sidan landet.

En Fritidsbank bygger på återbruk. Utrustning som skänks in rustas upp, lagas och slipas vid behov. Det är varken ekonomiskt eller klimatomkostligt att köpa nya prylar som sedan vid väldigt få tillfällen. Genom att låna utrustning först kan man prova på att vandra, åka inlines eller spela golf och köpa senare, om intresset håller i sig. Det gör att fler vågar testa nytt och hitta en aktiv fritid. Hushåll kan fatta mer genomtänkta konsumtionsbeslut. Det är cirkulär ekonomi i praktiken.

Majoriteten har i stadens budget har uppmuntrat stadsdelar att starta egna fritidsbibliotek. Vissa stadsdelar har också gjort det. Centerpartiet menar dock att det är olyckligt att uppfinna egna lösningar när ett etablerat och välfungerande koncept redan finns.

Fritidsbanken är en nationell ideell förening med ett färdigt lånesystem, gemensam webbplats, etablerade rutiner och utbildningsstöd. Lokala Fritidsbanker får stöd i uppstarten och tillgång till ett nationellt nätverk. Utrustning kan även lånas mellan orter, exempelvis om en skolklass behöver många par skridskor i samma storlek. Denna samordning saknas om varje stadsdel driver en egen, fristående lösning.

För stadsdelsnämnden tillkommer uppstartskostnader, lokalhyra och personal. Medlemsavgiften till den nationella organisationen är i dagsläget försumbar. Den tillsvidareanställda personalen i Skärholmen kompletteras med arbetsträning, praktikplatser och feriejobbare, vilket också ger arbetsmarknadspolitiska mervärden.

Centerpartiet menar att en Fritidsbank är en konkret reform som förenar social inkludering, folkhälsa och klimatansvar. Erfarenheterna från Skärholmen visar att behovet finns. Nu bör fler stadsdelar ta steget.

Mot bakgrund av ovanstående vill Centerpartiet, Moderaterna och Liberalerna ställa följande frågor:

1. Finns det planer på att etablera en Fritidsbank i Norra innerstaden? Om inte, vilka skäl ligger bakom att avstå från detta koncept?
2. Har förvaltningen haft dialog med Skärholmens stadsdelsförvaltning om erfarenheter, kostnader och effekter av deras verksamhet?
3. Har förvaltningen utrett skillnader i kostnad, administration och kvalitet mellan att ansluta sig till Fritidsbanken och att driva ett fristående fritidsbibliotek?
4. Vilka lokaler i stadsdelen skulle kunna vara lämpliga för en Fritidsbank, exempelvis i anslutning till idrottsanläggningar, skolor eller centrum?